

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне
 За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на год. 12 круна, на по год. 6 круна.
 За све остале земље годишње 20 франака у валути, на по године 10 франака у валути
 Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
 Појединачно број 20 хел.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата се шаље поштавском упутницом, само и непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Петру Радаковићу, К. Ц. агенту у Котор. Дописе се шаљу Уредништву. Рукопис се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за предсједника општине вароши Улциња Илију Срвентића, досадашњег судију општинског суда у Улцињу.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ

Цетиње, 14. јуна 1905. год.

Никола ^{ц. р.}

Министар Унутрашњих Дјела,
 В. Б. Петровић с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Заступника нашег Министра Правде, нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за судију општинског суда у Улцињу Велишу М. Лакчевића.

Заступник нашег Министра Правде, наш Министар Унутрашњих Дјела, нека изврши овај указ.

Цетиње, 14. јуна 1905. год.

Никола ^{ц. р.}

Заступник Министра Правде,
 Министар Унутрашњих Дјела:
 В. Б. Петровић с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог нашег Предсједника Главне Државне Контроле постављамо

за писаре Главне Државне Контроле: Милију Р. Павићевића, Риста М. Мухаљевића и Стевана П. Ђурашковића, досадашње практиканте Главне Државне Контроле.

Наш Предсједник Главне Државне Контроле нека изврши овај указ.

Цетиње, 15. јуна 1905. год.

Никола ^{ц. р.}

Предсједник
 Главне Државне Контроле,
 сардар Р. Пламенац с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег Министра Војног производимо у чин пјешадијског поручника:

Михаила Бојовића, Блажа Буковића и Даматрија Костића.
 Прве дојипу са старјешинством од 15. маја прошлог.

Наш министар војни нека изврши овај указ.

Број 1787. ¹/_{559.}

Цетиње, 16. јуна 1905. г.

Никола ^{ц. р.}

Министар војни,
 В. Пламенац с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег Министра Војног производимо у чин командира:

пјешадијског капетана Ананија Малачића и постављамо га за команданта I. баталиона стојеће војске.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Број 1788 ¹/_{560.}

Цетиње, 17. јуна 1905.

Никола ^{ц. р.}

Министар Војни,
 В. Пламенац с/р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег Министра Војног производимо у чин пјешадијског поручника:

пјешадијског потпоручника: Спасоја Лазаревића, Муја Социју, Илију Вујачића, Вула Томовића, Радована Радовића, Драга Мартиновића и Крста Павићевића;

у чин официра народне војске, под-официра:

Гагоја Ђуришића у баталиону подручком и Николу Петровића у баталиону довожачком.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Број 1788 ¹/_{560.}

Цетиње, 17. јуна 1905.

Никола ^{ц. р.}

Министар Војни,
 В. Пламенац с/р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— У четвртак, 16. о. м., у очи дана рођења Њ. Кр. Височанства Књаза Насљедника зарана се пријестоница окитила заставама, а у 8 сати у вече војна музика свирала је пред Дворцем Њ. Кр. Височанства, па је за тијем обила варош свирајући. На сами дан одржато је у манастирској цркви благодарење у присуству Њихових Кр. Височанстава Књаза Господара и Књагиње Милене, Њиховијех Височанстава Књаза Мирка и Књагиње Наталије, државнијех великодостојника, чиновништва, официрског кора у потпуној паради и многобројног грађанства. Послије благодарења пуцали су са табје топови, а пред Дворцем свирала је војна музика, док је Њ. Кр. Височанство Књаз Насљедник примао честитања по утврђеном церемонијалу. Послије подне свирала је у општинском парку војна музика, а у вече варош је била осветљена.

ЦЕТИЊЕ, 17. јуна

Инглеска и мир.

Ма како да изађе Јапан оснажен из данашњег рата и ма како била извршена јапанска флота, Инглеска се нема бојати јапанског супарништва на Далеком Истоку, јер је та флота у савршеној савремености сувише слаба, да би могла истиснути Инглеску из Источне Азије и оштећити њене трговачке интересе. Према томе, страховање од тога и не може послужити као мотив, због кога би се Инглеска заузимала, да се што прије закључи мир између ратујућих држава, а нема сумње да као мотив томе не служи ни проста хуманитар-

ност. Кад би, дакле, од свршетка рата зависило само стање на Далеком Истоку, Инглеска сигурно не би ни прстом помакла, да се тај рат што прије сврши, јер јој отуда баш ништа не пријети, али има још нешто што од исхода тога рата зависи и што потиче Инглеску, да подржи иницијативу предсједника Рузвелта о миру. Њу узнемирава ослабљење Русје не због тога, што ће се Јапан тијем ојачати и постати јој опасан такмац него због тога, што се упоредо са слабљењем Русје јача Немачка, а нема државе, којој би се Инглеска непријатељскије односила, него што је Немачка Осигурана од могућности рата са два фронта, Немачка је почела да јаче свој глас истиче, па тражи, да се поново рјешавају и она питања, која су већ једном рјешена била, али само без њеног учашћа. Мароканско питање јасан је доказ томе, а лако може бити, да она има спремна и још каква изненађења. Сад би ту Инглеској потребита била Русија, да равнотежу одржи и да своје погледе скрене од Истока на Запад, те да своју убојну снагу стегне дуж западне границе и послужи као страшило за Немачку, а то већ није могуће док рат траје, те због тога Инглеска и жели мира... Но као да је у питању о миру настала од неколико дана нека типина, а из те типине помаља се грозна бура, која ће новим потоцима крви да натопи мандурско бојиште. Нема сумње да ће исход те битке много утицати како на вријеме, тако и на каквоћу тога будућег мира.

Док Инглеска, настоји овако с једне стране о миру, с друге стране спрема се ова за сваке могуће случајности и компликације, обраћајући особиту пажњу на своје индијске владарине. Али није ту ствар само у извађању различитијех планова лорда Китченера о повећавању англо-индијске војске, ни у новом разијештању те војске и помицању исте према сјеверној граници, — то је ствар и проста и јасна. Главно је то, што је Китченер обратио особиту пажњу, да баш тамо на самом мјесту створи сва могућа убојна средства за мобилизацију, на чему већ раде 15—20.000 људи. Китченер је још прошле године завео у Индији фабрику бездимног праха, а ове године — фабрику за топове и лафете; идуће, 1906 г., отвориће још другу фабрику за топове, фабрику за пушке и др. Овакав рад и далековидност не може да не буде поучан за свакога, нарочито кад се узме у обзир, да овакве мјере опрезности предузимају људи, који располажу најбољим морским путевима и најбољом транспортном и убојном флотом, па се опет не ослањају на то, да у случају дугог и тешког рата у Индији претовне убојни материјал чак из Инглеске! Да ово је врло поучно, али су се и Инглески без сумње за ово поучили данашњим руско-јапанским ратом...

ЊЕМАЧКА У ИСТОЧНОЈ АЗИЈИ.

И ако Њемачкој нијесу дошли по ђуда гласови о миру између Русије и Јапана, опет, судећи по томе што јапански лист „Кожумин“

уноси императора Вилхелма за његово моћно потпомагање мира, изгледа, да се и Њемачка, и ако post factum, придружила посредовању предсједника Рузвелта.

Но у исто доба видимо, да Немачка почиње тврдити своју насеобину Кјао Чао, и као да мисли подићи тамо тврђаву попут Портаргура и предузети друге потребите мјере за одбрану те насеобине од могућег изненадног јапанског напада.

Али вриједи ли та насеобина досадашњих и будућих жртава? О томе питању вођени су у немачком рајхстагу више пута озбиљни разговори. Бебел и социјалисти доказивали су, да је покушај за колонизирање Шантунга започет и извршен лакомислено, и да осми штете ничега отуда нема, а у будућности то може доијети још и озбиљне политичке заплете. Како изгледа, Бебел и његови једномисленици имали су разлог, да тако мисле и проричу. По себи се разумије, да би ова немачка насеобина била за дуго осигурана, кад би Русија изашла као побједница из овога рата. И ако не би Немачка имала отуда каквих год прихода, као што их нема ни из афричких насеобина, опет не би морала бар да гради тамо тврђаве и предузима друге мјере, које морају коштати врло скупо. Па и све те мјере, кад се узме у обзир данашње јапанско расположење, тешко да су остварљиве. У Јапану живо избија на површину империјалистички шовинизам, који је веома налик на американску теорију Моџроја. Једнога лијепога дана може из Токија доћи изјава, да јапански интереси не допуштају, да се Кјао-Чао утврђује, те се препоручује Њемачкој, да слиједи примјеру Инглеске, која је од Веј-Хај-Веја створила климатичку станицу.

Судећи по једноме допису из Пекинга, који је у „Times-у“ штампан, у инглеским и јапанским политичким круговима помишљају, да и Савезне Државе привуку на вједнички рад и да предаду Њемачкој нешто налик на ултиматум. Савезне Државе и прије су захтијевале од Њемачке политику створених врата и привлачење неприкосновености китајског земљишта, али су добиле нејасан одговор. Сада се у горепомеутом допису савјетују Савезне Државе, да понове то своје потраживање, јер се стање на Истоку тако измијенило, да ће Немачка сада морати да даде јасан одговор, а између редака провирује мисао, да је за Њемачку на Далеком Истоку настало тешко вријеме, кад она мора примати и таква рјешења, која немају ничега опћега с њеном политиком од 1895. г.

Према томе, Немачка у сваком случају мора да узима у обзир вољу Јапана, па ма како то било непријатно, јер не би паметно било, да изаива Јапан на борбу последије свега што се збило течајем потоње године и по дана.

При таквом стању ствари није чудо, што се немачка дипломатија стара, да пронађе какав мање или више повољнији начин и облике за своје будуће односе с Јапаном. Хоће ли то бити савез или прости споразум, — тешко је одредити, али како изгледа, о понављању политике од

1895. г. не може више бити говора. У томе погледу Њемачка је на Далеком Истоку пострадала, као год и Русија и Француска. Коалиције од 1895 г., т. ј. коалиције трију држава, више не постоји. Она се показала слаба да задржи живо напредовање Јапана, и у томе се састоји једна од битних последица руских војничких неуспјеха.

РАТНЕ ВЈЕСТИ.

Руски министар о Владивостоку.

Петроградски дописник „Матена“ саопштава ову изјаву једног руског министра: Прије првог боја неће се догодити ништа одсудно односно Владивостока. Узмимо оно што је најгоре, а то је да Лињевић буде потучен, онда би до душе могли да напустимо Манџурију, Ђаотунг, Портартур и харбинску жељезницу и да платимо ратну накнаду, али владивосточку тврђаву не би могли ни по што порушити и од Сахалина одустати. Без Владивостока и Сахалина не можемо одржати Источну Сиберију. Нека нам се узме што није наше, али диграти Владивосток, а значи диграти Русију. Захтијева ли Јапан рушење владивосточког утврђења и искључење наше флоте из источно-азијских вода, онда је потпуно бесциљно дангубити с бескорисним заскањем. Буде ли генерал Лињевић потучен, он ће се повући на сибирску границу, а Владивосток ће бити упућен на своју сопствену помоћ. Он може издржати више но годину дана, а то је довољно времена да се преко један милион војника баца на границу. Тада то неће више бити колонијални, већ народни рат, за који нећемо оскудијевати ни у људима ни у новцу, који ћемо увести од мањастира.

Могу ли Јапанци послати флоту у Балтичко море?

Послије пропасти руске флоте у корејанском Заливу, многи су се питали да ли би сад могли Јапанци доћи у Балтичко море са својом флотом. И закључујући према томе што су Руси могли отићи у јапанске воде, многи су рекли да могу и Јапанци.

На то питање одговара њемачки морински капетан Пуштау у берлинском „Локаландајгеру“ овако:

С поморске тачке гледишта нема ни каквих тешкоћа за јапанске лађе да у року од неколико мјесеци стигну у Балтичко море и појаве се пред Кронштадом; ва то би им било потребно да се поставрају за неку помоћ од стране неутралних лука, како је то учинила и руска флота. Али у овом случају чисто поморска страна овог вадатка није битна: главно је крајња циљ те пловидбе. Посматрана с те тачке гледишта јапанска експедиција била би сасвим немогућа. Балтичка ескадра имала је пред собом одређену циљ: утврђени и снабђени материјалом и доковима Владивосток. А шта могу изабрати Јапанци за циљ те своје поморске експедиције? Хоће ли они бомбардовати руске луке, пристаништа која су јако минирана? При таквој неравној борби, јапанске би лађе врло брзо биле побјеђене. Прије него што би потрошиле и свој убојни материјал. Флота може блокирати поморске тврђаве, али увести утврђене луке без помоћи суво-

земне војске, флота то није у стању учинити, а то се лијепо види из досадашњих поморских битака. Ако би јапанска флота поставила себи за циљ, да заузме какво финско пристаниште, и то не може учинити, јер тамо не може наћи провијанта и других потреба: ако би ушли у такво једно пристаниште, Јапанци би само учинили олакшицу руским торпедњачама, да их што лакше нападу. Уски мореузи врло су згодни за торпедске нападе.

Све то довољно је, па да Јапан ни кад не рескира, да учини тако штогод Руси не могу, дакле, ни очекивати да се јапанска флота појави у њиховим водама.

Како мисли један Њемац о узроцима јапанске побједе.

У сједница историјског друштва у Берлину неки Шолем држао је интересантно предавање о узроцима јапанске побједе. У томе предавању Шолем увјерава, да Русија страда због сопственог застоја, народне непросвијености и других сличних узрока. Просвјета се почела развијати у Јапану тек од неколико десетак година, али програм њихових средњих школа у потпуности одговара програму школа њемачких, док се оба њихова универзитета битно разликују од универзитета њемачких. Напоре до развитком просвјете ишао је у Јапану и политички развитак. Политички друштвени живот веома је жив, што се види и отуд, што постоје многа органиштампе с различитим партијским правцима. За тимем се говорник стао одваивати о увјезаности јапанске војске и флоте и о њиховој организацији. Поред тих узрока јапанске побједе, постоје још и други узроци, који су, може бити, још важнији. Своје религије Јапан нема. Средште и основ националног морала код Јапанаца јест у такваном шинтоизму, или обожавању предака, и у вакону части, који је основ самураизма. Шинтоизам нема ничега однега са будизмом, — особине шинтоизма стоје у вези с монголско-малајским поријеклом јапанским. Јапанци вјерују, да непрестано одне с душама предака, које увијек бдију над њима. Јапанске молитве упућене су мртвима. Тимем се даде објаснити и та околност, што је генерал Ноги у својој молитви јавио својим синовима, који су погинули под Портартуром, о увећу те тврђаве. Закон части код Јапанаца, којег је свијет у самураизму, може се сравнати са најљепшим традицијама средњег вијека. У вези с тимем налази се још и карактерна јапанска особина — харакири, или јавна исповијест, јавно признање своје кривице. Јапанци, противно Јевропљанима, ставе љубав према родитељима више љубави супружанске. Ако додамо к томе још и јако развијени стоицизам, уљудност, добротинство и даржљивост Јапанаца, онда су истакнути сви „важнији етички моменти, који су узрок јапанских побједа“. При крају говорник је опавио, да у читавој јапанској војсци има свега 141 официр владеоског поријекла, од којих су опет само 41 из највишег стадежа.

Ратне оштете.

Питање о ратној оштини биће једно од најтежих, које ће се имати ријешити првљиком преговора између руских и јапанских опуномоћеника. Ратна оштета имала би у начелу бити само онолика, колико је доста, да држава, која је побједила, намира своје трошкове; у истини пак, побједљак диктује побјеђеном непријатељу ту оштету сам по својој вољи. Осим тога

искрену при одређивању ратне оштете готово вада по неке сметне, због којих ратна оштета ријетко кад одговара правилном потраживању побједљоца. Тако је на пр. Наполеон I., водећи рат са више њих, до свог потпуног пораза код Ватерлоа, проузроковао самој Инглеској штету од 16 620 милијона круна, па ипак је Француска на основу Париског мира платила само 56 милијона круна ратних трошкова свијема заједно. С обзиром на оскудно стање, у којем се налазио краљ Лудвик XVII. и тадашња Француска, одређено је још, да се ова и онако доста скромна сума, исплаћује у току петнаест година.

Праву ратну оштету садржавали су услови Франкфуртског мира, с којим је завршио рат од год 1870—1. Француска платила је тада Њемачкој оштету од 4 милијарде круна. Њемачка је искала, да се та оштета исплати у готову новцу и да се дуго на то не чека. Прва рата износила је 400 милијона круна, која се имала исплатити послје мјесец дана, пошто француска влада заузме Париз и збаци комуноу. Друга рата од 800 милијона круна имала се исплатити прије свршетка године; трећа од 400 милијона круна на 1. маја 1872. а остатак од 2.400 милијона круна до 2. маја 1874 год. Начин, како је Француска овај огромни дуг исплатила, најјачи је доказ богатства једног народа, што га историја познаје. Не опште дивљење цијелог културног свијета стављена је на расположење побједљоцима потпуна ова ратна оштета још шест мјесеци прије одређеног рока.

Друга доста замашна ратна оштета била је она, коју су Руси у год. 1878. захтијевали од Турске, пошто је њихова војска продрла до пред врата самога Цариграда. Берлински конгрес снизео је додуше руско потраживање, али је ипак остало, да Турска плати оштету од 640 милијона круна, и то у току много година, тако да још ни до данас та оштета није потпуно подмирена.

Кад је Јапан год. 1895. послје китајско јапанског рата од Китаја тражио ратну оштету, она је у почетку била доста скромна; али кад се је ушљед посредовања Русије, Њемачке и Француске морао Јапан одрећи полуострва Квантунга и Портартура, знатно је увећао своје захтјеве. Китај је на основу мира у Симоносеки дужан био платити Јапану ратну оштету од 200 милијона таела, т. ј. око 520 милијона круна.

И Турци су год. 1897. живи настojали, да од Грка добију што већу суму на име ратне оштете, али нарочита финансијска комисија веселела изјавила је, да Грци не могу испунити захтјеве Порте, на што је утврђена оштета од 80. милијона круна.

Риједак случај, да побједљак плати ратне трошкове побјеђеном непријатељу, догодио се послје мира између Савезних Држава Сјеверне Америке и Шпаније, којом приликом су Савезне Државе платиле Шпанији извјезну суму новаца за губитак великих њених колонија.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(† Јанко М Веселиновић, српски књижевник.) Ономад нам телеграфска жица донесе тужну вјест из Србије, да је у свом родном крају у Мачви преминуо генијални српски приповједач Јанко М. Веселиновић, баш онг дана, када је ступио у двадесету годину свог књижевног рада. На

Змајевом гробу Јанко је рекао једном свом пријатељу: „скоро ћу и ја“, и то се ето зби!

Мало се гдје испуњава она наша народна: „Имадох те не знадох те, изгубих те познадох те“, као у односу нашем према нашим књижевницима. Ето нпр. о Јанку се чуло и похвалу за живота му, он је мажен — како неки веле, али ипак народна симпатија коју је узживао, није од стране познатијех никад реализована према њему, те Јанко и умре сјротојући у свом селу, куда је изнурен борбом живота отишао био, да тобоже поткријепа своје порушено здравље, које је потрошио радећи пером за народ свој, за народ, који му за живота није осигурао ни парче насушног хлеба, но је по оној Христовој „Сјутра бринуће се за се“ морао бити у вјечитој трзавици, бринући се за најбитније животне потребе!

Веселиновић је школу (нижу гимназију и препаундију) свршио млад и повратио се млад у село, у свој родни крај, да учитељује, гдје је на извору посматрао живот народни, који је доцније тако вјерно износио. Он није никад ни сањао о том да буде књижевник и његов геније му се тако рећи натурпо. Велика душа његова строго је уочавала појединости из живота средине у којој се кретао и он је важније појаве испрва само биљежио, ни сам не знајући зашто то чини. Те своје билежке он је читао прво сам за себе, да их покаже и гдјекојем од својих пријатеља и по њиховијем саветима, односно на њиховијем наваљивање, почео их је доцније штампати у подлистцима паланачкијех политичкијех листова. Никакне претензије није имао кад је то чинио, али тимем Веселиновић би откривен и једног јутра он је оглашен књижевником, кад није ни помислио на то Појавио се као књижевник спонтано, али је убрзо био свјестан своје вриједности, па и дужности своје на пољу српске књије. Што су му више уредници српскијех књижевнијех листова досађивали за сарадњу, то је он више писао, а писао је све љепше, све умјешније, и послје почеше ницати његове књије, чија је садржина наслада за сваког без разлике Јанко постаје величина у оку критичара, а популаран код читалаца колико се највећма може.

Осјетио је послје потребу, (а у ствари није било потребе) да буде у књижевном центру и да се сасвијем ода књији. Напустио је село, напустио је учитељску службу и дошао у Биоград, те радио непрекидно и мучио се готово непрекидно, док је и клоуно у најјачој мушкој снази! Он је истина написао доста и одужио се српској књији, али опет није колико је могао, да је био нешто дужег вијека, и та књија има се данас одјенут у црнину и доста продужити рок короте за Веселиновићем, јер не остаје данас иза њега ниједан онакви какав је он био!

Јанко Веселиновић и ако не чини сам за себе епоху у српској књижевности, ипак епохи, коју он чини с другима, даје најбитније њено обилежје

Љубиша, Лазааревић, Глишић и Адамов јесу истина од чести претече, а од чести сарадници Веселиновићеви на правој реалистичкој приповијетци код нас, али на сваки начин Јанко је у тој реалности отишао даље од свијех њих. Не само да се његов посматрачачки галенат чини најјачи, но је он још узео те среда описао живот народни у свијема појавама његовим, а описао га је вјерно, тако рећи копирао га је потпуно, те у његовијем причама ми видимо његове земљаче

ЛИСТАК.

НЕРВОЗНОСТ И УМНИ РАД.

— Др. Ј. Кујачић. —

(Спримтак.)

Поред та два најопаснија наркотична средства, поред алкохола и никотина има их у природи још веома много, који се на разним мјестима употребљују у облику разних пића и пушења. Сва та средства имају веома велики значај с хигијенскога гледишта, а особито по своме одношају према нервној системи у опће. Ако се у којој биљци, као што је н. пр. мак, конопља, парагвајски чај и др. налази који из речених састојака, то је догични мјештани употребљују за разна пића или је душе налик на дуван. Така су између осталих хашиш из конопље, опијум из мака и тако звано црно пиће (уаирон), које сјевероамерикански Индијанци праве и пију из парагвајског чаја. То је пиће распростра по цијелој Америци и пију га налик на кафу или китајски чај. Сва су та пића, особито кафа, чај и какао тако јако овладава сувременом човјеком, да она сама састављају близу трећину целокупне свијетске трговине. Ма како да се та пића противе нашем органском здрављу, то свакако по своме карактеру далеко боље одговарају захтјевима физиолошко-хигијенским, него дуван и алкохолна пића. Они у неколико на основу својих, и ако неанатних, равних састојака могу према приликама да чувају тјелесна ткива од сувшног распада, због чега би им се могло у из-

вјесном степену дати мјесто међу равне продукте. Али свакако није та особина, која је по својој количини једва примјетна, узрок свеопћој њиховој употреби. Томе је више узрок њихов пријатни укус и мирис.

Узрок сличних састојака сва та средства налик једно другоме утичу на наш организам, тичући се својим утицајем највише нервне системе.

Поред кафе, чаја и какао употребљује се још, као веома згодно пиће тако звана чоколада. То је пиће особито важно с хигијенскога гледишта зато, што се у њему налази веома мала количина отровног алкалоида а добило је, тако рећи, свеопћу употребу ради свога веома пријатног укуса. Уз то оно има велики значај, као веома пријатно и корисно, равнио средство, јер садржи у себи много шећера (63,8%), доста масти (15,3%) и бјеланчевина (4,5%) а врло мало алкалоида теобромина (0,6%). Ја се не могу сјетити, да је икад ико могао навести каквегод штете од тога пријатног и корисног пића. Чоколада може шкодити само онда, ако се употребљује преко мјерно, а тако шкоди и најбоља и најздравија рана. Ако се чоколада ције много, обично се појави мало растројство пробавних органа, особито у желудцу. То растројство обично и највише зависи од масних састојака, којих у њој има у обилној количини.

Према реченоме, чоколаду треба варити у добром, свијезем и здравом млијеку; не треба је пити много, па онда нема бољег, цјелешкогдијега и здравјега пића, особито за умнога радника.

Чај и кафа, као што је познато, имају најопширнију примјену у цијелом свијету. Они и једно и друго у сировом облику садрже у себи један и исти главни основни састојак, који се у кафи назива кофеин, а у чају — теин. Оба су та састојка само по називу равна; али су по своме основном учинку на наш организам сасвим истоветни (идентични). Уз све то су пробе показале, да утицај тих двају пића у онаком облику, у каквом се обично пију, није један исти. Узрок је томе, што у свареном чају теин остаје неизмијењеним Међутим с кофеином није тако. Пржењем сирових арна један дио његов ишчезаје, а другоме се придружује нови састојак пржење кафе — тако звана кафина загорела маст. Тај нови састојак у пржењој кафи, који вада улази у сварено пиће, није никако индиферентан. По мишљењу добро познатог физиолошког химика, др. Лемана, тај је кофеин састојак далеко снажнији и од самога кафеина, особито у смислу проузрок вањих несанице.

Према томе и на основу свакодневнег искуства види се, да је кафа у опће шкодљивија него чај, јер она благодарем својим обилнијим састојцима врло често проузрокује веома јаку главобољу, која зависи, које од утицаја алкалоида на мозак а које опет на стомак, на који утичу и други њезни састојци. Према посматрањима Држи се, да кафа јако раздражује стомачну слузавокожу и тиме проузрокује извјесни неред у правилном току пробављања ране. Уз то она вада, а особито у лица са слабијим стомаком, утиче у извјесној мјери као средство за чшћење.

У војску је кафа уведена већином

ради олакшања тешких војничких напора. Свакако се веома често опажа, да на многим мјестима лица, која су приморана да врше тешке радове и да се у опће излажу јаким напорима, радије пију чај него кафу изјављујући, да им умор чај боље разговни него кафа. Такве ијаве и примјери додуше се највише опажају у оним крајевима, гдје се чај више употребљује и гдје он служи опћим дневним убочијеним пићем. Приближно се то исто дешава и с кафом, гдје је она убочијеним свакодневним пићем. Према томе би се могло узети, да и једно и друго пиће с врло малом разликом субјекту једнако утичу на организам. У прекојерној количини и чај и кафа, благодарем својим састојцима, могу шкодати, особито умним радницима, јер они својим главним састојцима највише утичу на мозак и сву опће нервну систему. Најчешће знаци, који се од њиховог утицаја јављају, то је главобоља и опће нервно растројство. Уз то у оних, који кафу много пију, придружује се често још и извјесно растројство у пробавним органима, а кад кад претод тога лупање и други неради у радњи срца.

Ради тога слободан сам обратати пажњу особит својим друговима, љезакима с напоменом, да никад не треба сметати с ума, да кафа и чај, ако се много пију, могу бити узрок тешке и упорне главобоље. Веома се често дешава, да долази доктору болесник с нејасном главобољом. При прегледу најпажљивијем и најтачнијем не може се наћи никаквих видљивих узрока ни у бубрезима, ни у стомаку ни у радњи срца ни нагдје друго. Једино, што се може наћи, као узрок, то

поглавито људе из Јанковог завичаја Мачве) онакве какви су: на свједу, на прелу, при погребу, на свједу... Не може бити јасније слике уживања и јаловости вардринг, срџа и несреће његове, но што то Веселиновић заноси.

Веселиновић није измишљао теме, но узимао оне, које су му се саме натурале: описивао је догађаје, које је он доживио или веко други, па му то причао; он је такође у већини стилизирао само оно, што је забиљежио при каквом случају, а стил и језик уопште такав му је, да је колико простота тема његових, толико и фина простота језика, којим је ствари износио, узрок те у приповијетци није имао у Српству нико толико подражавалаца као Јанко. Он има своју школу у приповијетци отприлике као ово Војислав у pjesми. Подражавало му се много са већом или мањом срећом, али у сваком случају су код нас до данас остали само као идеали лијепог (разумије се свог жанра) Јанкове приче: „Момче“, „Селанка“, „Сеја“, „Град“, „Кумова клетва“ и још многе и многе подражаваће им се много и много, јер ко не би од нас младијех, а писменијех подвикнуо, прочитао те ствари: „Слично оное било је и у мом мјесту! И ја могу овако написати!“ Оно што нас изазива овако да речемо јесте Јанкова величина, која се стварношћу лако не достиже, а у идеји нам је тако близу! Нарисао је и позоришни комад „Бидо“, који је један од најомљенијих народних комада.

И ако Јанко осегања за собом сразмјерно доста велики број своје духовне дјеце, и ако је данас коло младијех српских приповиједача, у ком особито пада у очи Станковић, Ђипкић и Кочић, и доста велико и лијепо као кита свјезег пољског цвијећа ипак тешко, претешко нам пада то, што нам иде у неоправдану први међу пријатеља! Златно перо Јанка Веселиновића прекршено је, слатка ријеч његова умукла је и остаје само одек њен, да се чује у све будуће вјек ве и да заноси покољења! Нестало је са лица земље тијела Веселиновићева, али дух његов остаје међу нама да нас учи, да му се диве док је вијека и свијета!

Слава Јанку Веселиновићу!!.

Сава П. Вулетвић.

(† Проф. Већеслав Томек). У Прагу је недавно преминуо члан горњег дома проф. Већеслав Владислав Томек у 88-ој години живота.

Томек је рођен 31. маја 1818 год. у Краљевом Граду. У Прагу је студирао философију и права, а доцније практиковао код криминалних судова. Но у брају напустио службу и посветио се искључиво историјским студијама. Од његових дјела вриједи особито помена „Историја града Прага“, а затим кога га је Праг изабрао за свога почасног грађанина. Даље је написао „Историју Чешке“ и „Историју прашког универзитета“.

Године 1848. изабран је за члана уставотворне скупштине и од тада је живи учествовао у политичким борбама као писац и новинар. У периоду од 1861. до 1868 био је члан чешког земаљског сабора, где је пришао т. зв. декларантима. Такође се особито заузимао да Чеси добију свој универзитет 1882. год. Године 1890. Праг је поново послао у сабор. Приликом оснивања чешког универзитета у Прагу пок. Томек био је његов први ректор.

је прекомјерна употреба кафе или чаја. Кад се прекрати така злоупотреба, главно болча може веома брзо да ишчезне, коју међутим није могло наљечити никакво средство у току цијелих година. У свим таквим случајевима болест се објашњује двојаким учинком. С једне стране прекомјерна употреба чаја или кафе, а с друге рђава и оскудна рана и прекомјерна напор душевно-тјелесни с бригама свију врста проузрокују малокрвност с нервним растројством, највише у облику неврагија, истерије и тешке главобоље.

Треба да се запамти и ово. И међу лицима, која живе без бриге и у свакоме изобиљу, може их се наћи, који нијесу никако у стању да се одупру штетноме утицају чак и најмањих количина употребљеног чаја или кафе, које могу далеко да проузрокују неред у разним тјелесним радовима а особито у нервној системи. Зато надам се нужним да као опће правило речем: *нервном темигрантству и свим оним, који проводе свој живот сједећи, ба кафе се при томе умичким радом, употреба чаја и чај, особито, ако се они у обилним количинама употребљују, може више штетити него ли користити.*

У ред узрока нервног растројства мора се по свакоме карактеру убројити и неумјереност у пћним снажама. То је питање тако важно и осежно, да се о њему овдје не може никакво опширније говорити. Зато ћу само ово овом приликом рећи. Ако човек макар једном понупити страственое захтјеву, то може тиме и лично себе и особито будуће своје потомство подвргнути неописаној опасности. Пошто што буде, то већ никакво чување не може га

(† проф. др. Микулић—Радечки). Бреславски универзитет загубио је овдје дана једног наставника, с којим се одста мога поносити, јер је био научник свјетскога гласа. Чувени хирург, тајни саветник проф. Јован фон Микулић—Радечки, није више међу живима.

Микулић је рођен 16 маја 1850. год. у Черновицу, студирао је медицину у Бечу, где је 1875 год. положио докторат. Тада је ступио у другу хируршку клинику, којом је управљао чувени Билрош. У скоро буде постављен за асистента, а већ 1880. хабилитирао се је на бечком универзитету као доцент хирургије.

Као један од најодличнијих Билрошових ученика већ је 1882. год. добио позив за краковски универзитет. Ту је био пет година ординаријус и директор хируршке клинике. Године 1887. пријеђе на кенигбершку клинику, а већ 1890. пресељен се у Бреславу.

Микулић је први увео у хирургији у мјесто антисептике, — асептике, у мјесто методе да се болесне бактерије униште, оно да се ове држе даље од операциона поља. Данас је та Микулићева метода опште добро свају хирургија.

(Конгрес српских и хрватских пчелара). Овај конгрес одржаће се у Осјеку на дан 4. јула п. н. к. у 9 сати прије подне у жупанијској дворани. — Приступ слободан. — Расправни програм: 1. По здрав предједничков; 2. Читање записника III конгреса; 3. Извјештај тајничков; 4. Извјештај благајничков; 5. Предлози. 6. Предавање. 7. Избор конгреснога одбора. 8. Прегледање перманентне газдинске изложбе и знаменитости града. — Пријављена предавања: 1. Јован Живановић из Карловца: Шкоде ли пчеле виноградима? 2. Ђорђе Коларовић из Великих Радинаца: Зашто коће пчеле да оставе кошницу и како их пчелар може од тога задржати? 3. Степан Деан из Пакраца: О кошници без Ханеманове решетке. 4. Иван Маширевић из Карловца: О подзању пчелиње паше помоћу пчеларских задруга. 5. Еуген Камешар из Вуковара: Пчела и мед. Патворине меда. — Примјећује се, да ће се након свакога предавања повести расправа.

(Земаљска изложба). Под највишом заштитом Његова Величанства Краља Петра I, Српско Пољопривредно Друштво приређује у Биограду, у мјесцу септембру ове године Земаљску Изложбу пернате живине, која ће имати ова одљења: 1.) живина: кокоши и морке, ћурке, пловке, гуске и голубови; 2.) замјана живина и јаја; 3.) справе и оруђа, што се употребљавају у живинарству; 4.) штеточине пернате живине (испуњене), испуњена живина и скелети; 5.) литература.

Друштво ће накнадно издати исцрпан програм, у коме ће се одредити дани у које ће се изложба држати, као и све што је потребито знати за пријављивање предмета и распоред награда, које ће бити многобројне и велике.

Да би се пак пољопривредници и остали који би жељели судјеловати у овој изложби, могли благовремено и што боље спремити, Друштво је издало и нарочиту за то књигу, „Гајење Живине“ са сликама, коју је написао друштвени секретар и добро познати не само у Србији, него и изван ње пољопривредник др. Ђорђе Радечки. Ова ће књига добро доћи не само судјеловачима у изложби, него и уопште

сачувати и избавити од оне ужасне болести, чије су последице неизгладљиве у току цијелога даљег живота. Па чак ни онда, кад се учини, да се дотични преступник изабави и излечи од њезаног кобног отрова и неизгладљивог учинка, није ваада сигурно, да се може рећи „спасош се“.

Необично велики број веома тешких мждано нервних болести зависи искључиво од сличне некад добивене и привидно само излечене болести. Много се пута сретaju болесници, у којих се нервно или душевно растројство развило баш на неизгладљивим последицама бившег и већ давним дано на изглед излеченог нервног сифилиса. Таки се болесници често диве и чуде својој изненадној несрећи. Међутим отворено признају, да су у својој бујној младости најмање пажње обраћали на своје здравље и у опће водили веома распуштени и раскалашан живот. При томе они обично додају у корист своје чуђењу, да су се надали и тврдо били увјерени, е су срећно умакли последицама тог управно свеопћег ала; па ето где последије толико година, где морају да жњу, што су некад сијали и што их ето последије толико времена доводи до страдања и пријевре мене смрти. Таки се случајеви највише дешавају обично последице неизлеченог потпуно сифилиса, који обилно попуњује болнице за нервне и душевне болести, који успредо с јетиком обара и руши народно здравље више него икоја друга болест, који у опће данас према најопширнијем свом кобном утицају задаје вауди о чувању народнога здравља необично много бриге и према томе захтјева свеопће ва-

онијема, које тај предмет загла или се гајењем живине базе.

(Други чешки универзитет). Др. Странски позвао је све чешке посланике из Моравске на скупштину у Брно. Прашки лит. „Час“ јавља, да међу чешким посланицима не влада потпуно споразум у погледу мјеста за подизање другог чешког универзитета, и то због локално-патриотских разлога. Тако је саборски посланик др. Перек на питање министра председника, предложио да се подигне у Просвику. Конференција чешких посланика има дакле задатак, да ријешити питање о мјесту универзитета. Изгледа да ће се исти подићи у Кромерижу, јер да су Чеси примили од владе изрично обећање, и да су се према томе посланици споразумјели т. ј. да се универзитет подигне у Кромерижу на мјесту, где је архиепископски двор.

(Књижевни оглас). Изашла је из штампе моја друга књига pjesама

Цвијеће са Хума.

Ове сам pjesме посветио Његовом Височанству Књазу Петру, Великом Војводи Захумском.

Они, који су се на први мој позив одавали и претплатили, добиће књигу путем поште бесплатно. Ко варуци 10 књига и пошле унапријед односно новац, добиће једну књигу на дар и књиге поштом бесплатно. Књижарама дајем обични рабат. Цијена је књизи 1. круна. Наручбине и новац нека се шаљу на моју адресу.

Молим српске и хрватске листове, да би овај књижевни оглас у извадку донијели.

Никшић, (Montenegro)
15 јуна 1905.

Новица Ј. Николић.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 17 јуна

(Одликовања). Његово. Кр. Височанство Књаз Господар благоизволио је одликовати:

Командире: Милоша Радовића, Ива Ђуричића, Милутина Николића, Милутина Вуковића и Данила Гагала III. степеном Данилова ордена; проф. Мила Ковачевића и командире: Васа Божана, Милоша Лекића, Крста Бошковића, Максима Павићевића, Петра Пајовића и Драга Бакића; подкомандире: Николу Живкова, Мијата Мијатовића и Мркана Калуђеровића IV. степеном Данилова ордена; командире: Јевта Вишићана и Милоша Меденицу, инжињ. капетана Јока Јовановића, пјесад поручика Руста Љубовића, артиљ. поручика Петра Мартиновића, пјесад. поручика Нова Гилића; подкомандире: Лазара Гаговића, Живка Јакшића, Милана Д. Кнежевића, Мухајда Шибалију, Перипу Влаховића, Вука Томовића; официре народне војске: Драга Мартиновића, Петра Гвозденовића, Паја Поповића, Петра Килибарду, Мирка П. Николића, Марка Мојашева, Томицу Пековића, Тома Кнежевића, Лазара Машановића, Николу Шћепчевића, Пјетра Маљевића, Илију Поповића, Теодора Драговића, Милутина Жугића, Јована Вемића, Милана М. Јанушевића, Павла Карадића, Марка Милића, Новелу Иличића, Стевана Ђурђића, Јакова Дрљевића, Милошу Мићковића, Бада Протића, Мва Алексића и

родну пажњу. Али на овоме мјесту због карактера самога предмета, ја не могу, нити ћу о томе даље говорити. То је питање само по себи веома важна тема за сасвим засебни и веома опширни хигијенски рад.

Шта више, доста се често могу десити случајеви, да се нервно растројство развије и на основи саме брачне поне прекомјерне употреба. Неуздржљивост у таквим приликама зависи од незнања и недостатка у чврстости карактера.

Ма каква била узрок неуздржљивости у поном наслађивању, она ваада мора да води за себм увелост, малаксалост, опадње способности за умни рад и растројство нервне системе, које може довести до истерије и других нервних и душевних болести. Дешава се, да пћни сувишица остану неко вријеме незамјетни не чинећи по изгледу никакве штете, док од једног на наступу, као изненада, нервно растројство јелно или друге врсте. У таквоме је баш случају највиша опасност за умнога радника. Међутим човек, који се бави разноврсним физичким радом на слободном отвореном ваздуху, много ће мање патити од неумјерености и у томе погледу. И ако је у опће тешко одредити границу између умјерености и неумјерености, свакако је свако може за себе макар и приближно поставити. У томе му иде на руку сама самозаштитна снага његовог организма. Ко то сам не може и не умеје да изврши у интересу његовог здравља, треба да се обрати за сходан савет доктору. Ја ћу само рећи ово. Флегматици, који добро врше свој рад а уз то се довољно баве и машићном радом, могу се користити у

Сима Николетића V. степеном Данилова ордена.

Подофицире Стојеће војске: водника Илију Павићевића, полуводнике: Василију Баковића, Милина Влаховића, Панта Мараша, Јеврема Шаулића, Батрића Јовановића, Мира Божовића, Николу Вујачића, Наста Ђукића, Шћепана Драговића, Сима Ђукановића, Новака Савељића, Радојицу Мијушковића, Спасоја Перовића, Вукала Рајковића, Андрију Ђоковића, Милоса Вуковића, Бура Драшковића, Јагоша Ивановића, Пера Кустудића, Михаила Божовића, Јоша Јововића и Ђока Радовића средном медалом за ревност.

(Свечана забави). Занатлијско пјевачко и тамбурашко друштво приредило је 16 о. м., у почет дана рођења П. Кр. Височанства Књаза Насљедника свечану забаву у Зетском Дому, коју су извођили посјетити Њено Кр. Височанство Књагиня Милица и Њихова Височанства Књаз Мирко и Књезица Ксенија.

Позориште је било дупком пуно, тако да су сва мјеста била заузета, а у ложама морале су се смијштати и по двије и три породице, а забава је, изузимајући комад за представљање која је био неумјесно одабран, испала доста лијепо.

Иза првога дијела слиједила је играчка, која је трајала до зоре. Раздрагана младеж пренијела је весеље и на улицу, те је око 3¹/₂ сата пјевајући прошла цетињским улицама, па су се иза тога сви у највећем расположењу кућама разишли.

(„Балканска Царица“ у Загребу). Ђирићево позоришно друштво, које сада преко лjeta даје представе у Загребу, представљало је у прошлу недјељу први пут у Загребу „Балканску Царицу“ пред многобројном публиком.

Сва загребачка штампа најповољније се одзива како о самој драми, тако и о њеном извођењу на позорници, а главне улоге одиграли су и нама добро познати г. г. Миловановић (Иван бер), Јовановић (Станко), Стојковић (Кнез Деан) и г. ђа Ђирићка (Даница) Костими су такође били лијеви, тако да ни с те стране није било уопште никаквог приговора.

(Из Дјевојачког Института Царице Марије). — Течајем ове 1904—5 шк. године био је у Институту свега 92 ученице, од којих је свршило потпуно школовање њих десет и то: 2 Црногорке, 4 из Боке которске, 2 из Босне, 1 из Славоније (Осијека) и 1 из Хрватске (Заграда). Од њих су 6 свршале с одличним успјехом, 2 с врло добрим, а 2 с добрим. Годински испити завршени су у суботу, 11. о. м., и тога дана Њезино Кр. Височанство Књагиня Милена благоволила је пријети ученице, које су свршиле, и том приликом лично им уручити дипломе и убачајене дарове. Иза овога Њезино Кр. Височанство милостиво се је разговарала с ученицама, сајетујући их и матерински благосиљајући. Из Двора су ученице пошле у манастир, где су се поклониле моштима св. Петра, Цетињског Чудотворца, па су биле примљене од Његовог Високопреосвештенства Митрополита г. Митрофана, који им је иначице свој архиепископски благослов.

У недјељу, 12 о. м., одржато је у виституској цркви свечано благодарене, иза чега су ученицама прочитане годишње оцјене, па су отпуштене кућама на велики љетњи одмор.

томе праву мало вишом слободом. Међутим нервни људи, келеричнијег карактера, који се уз то баве искључиво умним радом, морају у томе бити крајње пажљиви.

Дакле из свега, што је у овој радни речено, може се овај опћи кратки прегледни извод учинити. *Нероне се болести многе и шире успредо с културним развојем и напредном народне цивилизације. У основи њиховог мноштва леже најразноврснији узроци, како опћег тако и специјалног карактера. Сви животиш недостатаци с удвострученом борбом за опстанак и из ње развијеном необично великом количном најравноврснијих брига и душевних потреса могу бити снажнији узроци нервног растројства и шта више најозбиљнијих нервних болести. Особито јак значај у томе правцу има неуврђљивост и неумјереност у најширем смислу те ријечи. Прекомјерни напор, коко у физичком, тако и у душевном раду, неумјесно излагање утицају простуде и у опће малих температурних измјена, злоупотреба алкохолних и других наркотичких пића заједно с пушењем дувака и других сличних продуката, злоупотреба у пћном снажању често с тешким последицама с те стране, као што је сифилис, опћа изнуреност с сувишим губићком најважнијих животних сокова, кривични тритери и др. — све су то једном ријечи веома важни узроци, на којима се зиже и оснива колосална зграда својих савремених наше нервозности.*

Нова школска, 1905-6, година почеће 15 септембра.

(Из Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори). Госпођа Видосава Дра Перавићка извођела је предати друштвеној благајни круна педесет као свој прилог мјесто вијенца приликом изненадне смрти њеног сестрића покојног Александра Р. Калдуђерића из Роса у Боки Которској. — У име Друштва нека је свесрдна хвала г-ђи Перавићки, што се је и у овој прилици Друштва сјетила облатити прилогом, који је у исто вријеме најљепши примјер за сузбијање не словенског обичаја, да се на гробове мртвих покојника стављају труди вјентени, производ нескромне индустрије и трговине Запада!

Покојном Александру, јединцу у оца и мајке, нека би Бог дао покој млађаној његовој души, а ожалштеним родитељима утјехе, што га у цвијету младости, у 21. години живота изгубише!

(Личне вијести). Познати пријатељ Црне Горе, књижевник Н. А. Горталов, професор у царској казанској гимназији, стагао је на Цетиње и задржаће се неколико дана међу нама. Поздрављамо добродошлицом г. Горталова, који вријеме свог љетњег одмора скоро редовно употребљава на то, да на лицу мјеста проучи балканске словенске земље, па да руску публику тачно и истинито упозна с нашим животом и приликама. — С г. Горталовим допутовао је и његов сестрић, студент г. Кавин.

(Промјена пловидбеног реда. Угарско хрватско паробродско друштво на Савској Ријеци, на многобројне жеље путника из разних крајева Далмације, да се досадашњи пловидбени ред на брајој линији Трет--Котор што погодније удеси, увело је од 1. јула о. г. (по нов. кал.) на тој линији ову промјену:

Брви пароброд „Salona“ долазиће сада из Трета сваке суботе у 8 сати у вече, а долазиће у Котор сваког понедељника у 2 сата по подне. У Котору ће се пароброд задржати 42 сата, што је особито добро за укрцавање разне трговачке робе, па ће из Котора кретати за Трети, као и до сад, то јест сваке сриједи у 8 сати изјутра.

(Помен). Пшшу нам за Ђеклића: У четвртак, 16. о. м., као на дан смрти пок. војви Ђура Матановића, одржата је у парохијалној цркви св. Илије у Ђеклићима заупокојна литургија са парастосом.

При служби и парастосу чинодјеј ствовали су: заједно с мјесним парохом протојереј цетињски г. Крсто Матановић и њакон Митрополије г. Иво Калдуђерић, који су, као и покојников родбина, ради тога дошли с Цетиња.

Благодарни народ Ђеклићског племена, једнако сјећајући се добротинастава, која му је пок. војвода Ђуро увијек чинио, дошао је у великом броју те је служби присуствовао и од срца се Богу помолио за блажени покој душе његове. Успомена на покојника и његова добра дјела остаће увијек уреана у срцама благодарног му потомства, које му жељи души рајског насеље а на земљи вјечни спомен.

(† Иван Протић). У четвртак 9 овог мјесеца преминуо је у Скадру Иван Протић, правник, у 21. години свога живота.

Пскојник је рођен у Васојевићима 24. јуна 1884 године. После основне школе у мјесту свога рођења, свршио је са одличним успјехом гимназију у Солуну, а по четком ове године уписао се је на правни факултет Велике Школе у Београду.

Како је, неуморним радом, доста нарушио своје здравље, то је принуђен био, да у блажем поднебљу тражи поправку, те је дошао у Скадар код свога брата, да проведе зиму. Ну, ту му се не нађе лијека, већ му се болест погорша и подлеже неумитној смрти.

Покојник обичавао, да буде ваљан раденик на науци, јер и ако млад, ипак је доста урадио, на прикупљању народних обичаја, па је и успио, да један дио свога рада оштампа.

Смрт његова није само губитак за његове родитеље, другове и пријатеље, већ и за нашу домовину, која потребује вриједних, образованих и честитих синова, а он имао све ове особине.

Родитељима нека Бог даде утјехе, а њему вјечан спомен!

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а“

Рат између Русије и Јапана

ТОКИЈО, 12 јуна. — Заповједник Портартура јавља, да је руска крстарица „Бајан“ извучена на површину.

ВАШИНГТОН, 13 јуна. — Нема изгледа, да ће се између Русије и Јапана склопити примирје, прије

него се њихови опуномоћеници саставу, а то ће по свој прилици бити тек половином мјесеца августа.

ТОКИЈО, 13 јуна. — (Званично). Непријатељ који се налазио сјеверозападно од Ханшавхентсу, био је нападнут 9 ов. мј. и сузбјен. Али један дво непријатељских чета која се налазио на западним висовима, упорно се је одупирао, док најпослије није и он јурисем потиснут и њихова повиција заузета. На једно друго непријатељско одјељење, које се налазило на сјеверу, навалили су Јапанци с фронта. У исто вријеме пресејкле су јапанске чете Русима одступање и наниле им велике губитке. Руси, којих је било око 3.000 војника, умукли су у внереду к сјеверу Њихови укупни губитци изnose преко 200, а јапански су губитци незнатни.

ПЕТРОГРАД, 13 јуна. — Лињевић јавља Цару 10. ов. мј.: У војсци није настала никаква промјена. Руска коњица заузела је дјелимице и опет оне псаице, које је већ прије имала у својим рукама. Јапанци су према мандаринском путу кренули енергично напријед.

ВАШИНГТОН, 14 јуна. — Русија и Јапан извјестише Рузвелта, да ће њихови опуномоћеници доћи у Вашингтон у првој трећини мјесеца августа (по нов. кал.).

ПЕТРОГРАД, 14 јуна. — Лињевић јавља 12. ов. мј.: Непријатељ је 9. ов. мј. у околини Хајлунгчена поново предуево офанзиву против наших одјељења. Навала Јапанаца бијаше енергична и комбинована за заобилажењем нашег десног крила. Наша војска је уз живо пуцање умукла овој мановри, те се је, заустављајући непријатеља, натраг повукла. Непријатељ ју није прогонио.

ПЕТРОГРАД, 15 јуна. — Лињевић јавља 13. ов. мј.: Непријатељ потиснуо је јуче к сјеверу наше предстраже, које су биле јужно од жељевице. По корејским брдима опажена је 13. ов. мј. јапанска пјешадија, која је навалила на неке соније нашијех предходница, на што су се ове послје битке повукле.

„Новоје Време“ јавља, да ће војни министар Сахаров одступити.

ТОКИЈО, 16 јуна. — (Званично) Непријатељ, који се састојао из пет чета и 6 топова, навалио је на Јапанце 13. ов. мј. око Шангајана, сјеверозападно од Кванганга, али је био одбијен. Наша коњица заузела је истог дана Кусјонг, 10 маља сјеверно од Тјонгсјонга у сјеверној Кореји.

ПЕТРОГРАД, 17 јуна. — Одлучно се одривргавају гласови, као да су преговори о миру запели. Односи између Петрограда и Савезних Држава нијесу никад били прекинути.

ТОКИЈО, 18 јуна. — Руски ратни брод „Пересвјет“ који је потопљен под Портартуром извађен је.

ПЕТРОГРАД, 14 јуна. — Неоснована је вијест, да је министар Ламздорф тешко болестан.

У Лодву и Варшави раднички немири увимљу све већег маха.

ЦАРИГРАД, 12 јуна. — У потоне вријеме догодили су се у округу Битлису, приликом преметачина код јерменских бунтовника, многобројни сукоби војника са Јерменима. Руско посланство посредовало је поводом тога код Порте.

ЦАРИГРАД, 13 јуна. — Аустро-угарски посланик предао је јуче Порти ноту, потписану од шест посланика, у којој се ургира одговор на ноту посланика од 8. маја ов. г. односно реформе македонских финансија.

ПЕТРОГРАД, 13 јуна. — Поводом вијести иностране штампе, према којој би забрана тумачења царевог одговора представницима вемства и градова, изгледала као

знак превлађивања реакционарне струје, „Тел. Агенција“ овлашћена је да изјави, да је такво тумачење потпуно неосновано. Цар је тврдо одлучио, да установи савјетодавно представништво.

АТИНА, 13 јуна. — Рали је саставио ново министарство у којем ће он поред председништва управљати и министарством финансија и спољних послова.

ВАРШАВА, 14 јуна. — На основу царске наредбе генерални губернатор објавио је ошадно стање у цијелом округу Лодву. Трепову је повјерено, да ту царску наредбу изврши.

БЕЧ, 15 јуна. — Макарска влада саопштила је аустројској влади, да се за сада не може улустити у преговоре односно трговачких уговора. Ушљед тога ће министарство спољних послова извјестити о томе ваинтересоване државе, а у првом реду Бугарску и Швајцарску, да се трговачки уговори не откажују, него да се досадашњи продуже, док се ситуација разбистри.

ПАРИЗ, 15 јуна. — Рувије имао је подужи разговор с њемачким послаником Радолином, који му је предао односно мароканског питања писмени одговор пријатељског и помирљивог садржаја.

ЦАРИГРАД, 15 јуна. — У прошлу суботу уништена је у Кратову, скопљанском вилајету, једна српска чета од 20 људи, а од турске војске погинула су 2, а 14 рањено. У призренском округу појавила се такође српска чета, која изазива немир међу Арбанасима у том округу.

ОДЕСА, 15 јуна. — Овдје су радници напустили сваку радњу. Дошло је до сукоба између радника и војске, која је била од радника нападнута камењем, на што је ова пуцала и два радника убила а једнога ранила.

ПЕТРОГРАД, 16 јуна. — У вароши и округу петроградском почео је данас сазив ревервиста, што ће трајати од прилике три недеље. Број ревервиста, који ће се овдје на оружје повати, износи 80.000.

ВАШИНГТОН, 16 јуна. — „Рајтер“ јавља, да америкавски консуо из Одесе телеграфира, да је у Одесу јуче допловио брод „Књаз Потемкин“ и једна торпедјача. Сви официри на броду да су поубијани и бачени у море. Момчад пријете, да ће варош бомбардовати, ако би когод од њих о томе тражио рачуна. Данас се очекује црноморска флота.

ОДЕСА, 16 јуна. — По једној версији догађај на броду „Књаз Потемкин“ био је овако: један морнар жалио се у име својих другова једном официру на рђаву храну: официр га за то уби револвера; морнари ушљед тога нападоше на официра и капетана, а за тијем и на друге официре и све их потопише осим осморице, који су били на њиховој страни. Уабуђење је у Одеси велико; морнари су изложали тијело свог убијеног друга и прекинули сваки рад у пристану.

ОДЕСА, 17 јуна. — Од синоћ горе магазини у пристаништу, а народ разноси из њих робу. Шгета износи много милијона. У ноћи било је крвавих сукоба између војске и свјетине. И морнари са брода „Књаз Потемкин“ учествовали су у боју с војском. Има их око стотину мртвих, а болниче су претрпале рањенима. Тијело убијеног морнара са брода „Књаз Потемкин“ још је у пристаништу.

ПЕТРОГРАД, 17 јуна. — Генерал Грипенберг наименован је генералним инспектором пјешадије.

КОПЕНХАГЕН, 17 јуна. — Један дански брод потопљен је 13. о. мј. у китајском мору од руске крстарице „Терек“. На броду није било контрабанде.

ОДЕСА, 17 јуна. — Многи бродови у пристаништу горе, а пушкрање се продужује Чује се, да су конзули тражили од својих влада, да изашаљу бродове. Такође се чује, да је вицеадмирал Кригер са четири брода на путу из Севастопоља и да има наредбу, да позове морнаре с брода „Књаз Потемкин“ да се предаду или ће у противном случају њихов брод потопити.

ПЕТРОГРАД, 17 јуна. — Царским указом проглашено је ошадно стање у вароши Одеси и округу. По најновијим вијестима из Одесе, и крстарица добровољне флоте „Саратов“ гори у пристаништу. Убијени морнар са брода „Књаз Потемкин“ сахрањен је по подне уз велико саучешће народа.

СЕВАСТОПОЉ, 17 јуна. — Четири оклопјаче, једна крстарица и неколико торпедјача отпловили су пут Одесе.

ПЕТРОГРАД, 17 јуна. — Тврди се, да је заповједник црноморске флоте, адмирал Чукавист, који се налази сада овдје, отпутовао за Одесу.

ПЕТРОГРАД, 18 јуна. — На мјесто великог књаза Николаја Николајевића постављен је ђенерал Остроградски за ђенералног инспектора од кавалерије.

ПАРИЗ, 18 јуна. — Рувије ће се сјутра састати с Радолином и предати му ноту о престанку, с извјешном ревервом, да се сазове међународна конференција за мароканско питање.

ОДЕСА, 18 јуна. — Приликом погребена погинулог морнара многи су затварани, због тога брод „Потемкин“ испали један метак с гранатом на варош погоди једну приватну кућу и вачини тамо велика покар, иза чега су морнари ослобођени. Неколике лађе прибрежне пловидбе изгореле су у пристану; страни бродови, који су се ту налазили, нијесу страљали; сада је пожар у пристану угашен.

ПЕТРОГРАД, 18 јуна. — (Званично). Проглашено је ратно стање у цијелој Ериванској губернији и у окупираним Севастопољском и Николајевском.

Службена Објаве.

О Г Л А С.

У смислу ријешена Књ. Обл. Суда у Подгорици од 29. априла о. г. број 1336. Ш. 1903. 21. — овим се позивају сви они, који полажу право наслеђивања над заоставштином пок. Сима Петкова из Врања у Зегли, умрлог у Цариграду, да се до 1. јула т. г. имају пријавити Књ. Обл. Суду у Подгорици било лично било преко својих заступника и поднијети истом исправе којима би горње право утврђивале. Иначе послје овог рока ниједно се потраживање неће пријати.

Број 1336.

Ш.—1903.—21.

У Подгорици, 29. априла 1905. год.

Из канц. Књ. Обл. Суда.

Р. 94 Бр. 103 3—3

С Т Ј Е Ч А Ј.

У смислу ријешена Књ. Обласног Суда на Цетињу од 12. ов. мј. број 3510—IV—1904—813, отворен је стјезај над имовином Симола Спасојева Вуксаовића из Загараца, услед чега се позивају сви његови дужитељи да се до 21. јуна ов. год. пријаве капетанском суду на Бајелјој Рудини са својим потраживањима, поткријепљеним односним исправама.

Послје реченога дана ничије се потраживање неће усвојити.

К броју 3510—IV—1904—813.

Цетиње, 25. маја 1905. г.

Из канцеларије

Књ. Обласног Суда.

Р. 78 Бр. 136 1—1

О Г Л А С.

Јавна продаја непокретности оvd. Стевана Темалића извршаће се 10. јула и августа.

Виђи оглас у „Гласу Црногорца“, број 23.

Број 649. IV. 1905. 21.

Бар, 14. јуна 1905.

Канц. Обласног Суда.

Р. 32 Бр. 137 1—1